

Libris .RO

JONATHAN SWIFT

Călătoriile lui Gulliver

Traducere de *Ludovic Dăuș*

Prefață de *Lucian Pricop*

EDITURA CARTEX 2000

UN SCRITOR LA CURTEA ENGLEZĂ

CUPRINS

<i>Prefață (Lucian Pricop)</i>	7
Gulliver în Țara Piticilor	11
Gulliver în Țara Urișilor	67
Gulliver în Laputa	111
Gulliver în Țara Yahunilor	157

acestui și se mută la Dublin, unde ajunge secretar al lordului Berkeley, guvernatorul Irlandei, iar în 1701-1 se încredințează o parohie.

În 1704 Swift publică primele lucrări. Una dintre ele, *Bătălia cărților*, este un eseu pe tema disputei „cu privire la autorii antici și moderni”, în care Swift plodează cauza anticilor, atitudine echivalentă cu adeziunea literară la clasicism. O a doua lucrare, *Povestea unui butoi*, este o colecție de eseuri pe teme religioase, în care autorul afirmă că niciuna dintre formele existente ale bisericii nu este păstrătoare adevărată a creștinismului primitiv. În cartea *Prețieri pentru anul 1708*, semnată Isaac Bickerstaff, ia în derâdere credința în astrologie, cuprinzând și diferite proorocii spirituale satirice cu privire la unele evenimente politice.

Ajuns gazetar politic, Swift contribuie la mobilizarea opiniei publice pentru încetarea războiului purtat împotriva

CAPITOLUL I

Tatăl meu era proprietarul unui mic petic de pământ în provincia Nottingham și avea cinci copii; eu eram al treilea dintre ei. Când am împlinit paisprezece ani, m-a trimise la universitatea din Cambridge. Am stat acolo trei ani, pe care i-am întrebuințat cu folos. Dar costul studiilor fiind prea mare, am fost trimis ca ucenic la Jack Bates, chirurg celebru din Londra, la care am stat patru ani. Tata îmi trimitea din când în când ceva bani, pe care îi întrebuințam pentru a studia navigația și matematica, necesare oricui își propunea să călătorească pe mare: căci aveam ca o presimțire că-mi va fi scris să fac odată și odată călătorii mari.

Părăsind pe domnul Bates, m-am întors la tata și, cu banii ce i-am primit de la el, de la unchiul meu Jean și de la câteva rude, am adunat patruzeci de lire sterline: am mai primit și făgăduiala că voi avea regulat treizeci de lire pe an, astfel putut pleca la Leyde, unde timp de doi ani și șapte luni am învățat medicina, convins că într-o zi îmi va fi folositoare în călătoriile mele.

Puțin după întoarcerea mea din Leyde, recomandat fiind de bunul meu profesor domnul Bates, am obținut un loc de chirurg pe vasul *Rândunica*, unde am stat trei ani și jumătate sub ordinele căpitanului Abraham Panell, comandantul

vasului. În acest timp am făcut câteva călătorii în Levant și aiurea.

La întoarcere, am hotărât să mă stabilesc la Londra. Domnul Bates mă încurajă și-mi recomandă câțiva dintre bolnavii lui. Am închiriat un apartament într-o casuță din mahalaua Old-Jewry, și la scurt timp după aceasta, m-am căsătorit cu domnișoara Mary Burton, fiica a doua a domnului Eduard Burton, negușor de ciorapi din strada Newgate, și am primit o zestre de patru sute lire sterline.

Din nenorocire, scumpul meu profesor, domnul Bates, murind peste doi ani, am rămas fără protector și, având prea puțini amici și cunoscuți, clientela începu să se rarească. Conștiința nu-mi îngăduia să imit pe cei mai mulți dintre colegi, care-și făceau o reclamă scandaloasă: de aceea, după ce m-am sfătuit cu nevasta mea și cu câțiva intimi, am hotărât să mă angajez din nou medic pe vreun vas. Am fost pe rând chirurg pe două corăbii; iar mai multe călătorii, făcute în timp de șase ani, prin Indiile orientale și occidentale, îmi măriră întrucâtva averea.

Îmi întrebuișam ceasurile libere citind pe cei mai buni autori, vechi și moderni, căci îmi luam totdeauna o mulțime de cărți cu mine; iar când atingeam pământul, căutam să observ obiceiurile, firea, îmbrăcămintea popoarelor și, în același timp, să învăț limba lor, ceea ce nu-mi era greu, având o memorie foarte bună.

Ultima mea călătorie nefiind tocmai norocoasă, m-am întors dezgustat de mare și m-am hotărât să rămân acasă cu nevasta și copiii și să încetez cu pribegiile. Schimbai însă locuința, mutându-mă din Old Jewry, în strada Fetter-Lane și de aici în Wapping, nutrind speranța că-mi voi putea face ceva clientela printre marinari. Dar visele mele nu se împliniră.

După o așteptare de trei ani, am primit o ofertă avantajoasă de la căpitanul William Prichard, gata să plece cu

respect pentru oameni si carti

vasul *Antilope*. În Marea Sudului. Ne-am îmbarcat la Bristol în ziua de 4 mai 1699, și am călătorit bine la început.

E de prisos să plictisesc pe cititor cu amănuntele călătoriei noastre în acele locuri; ajunge să-i spun că în apele Indiilor orientale, am avut o furtună grozavă, care ne-a aruncat spre nord-vestul țării Van-Diemen. Doisprezece din oamenii noștri muriră de osteneală și de hrană proastă. La 5 noiembrie, începutul verii în ținuturile acelea, marea era acoperită cu ceață, când marinarii zăriră deodată o stâncă la câțiva metri de noi. Ei nici nu avură timp să facă vreo mișcare de ocolire, căci vântul, bătând cu furie, într-o clipă vasul nostru a fost izbit de stâncă și s-a sfărâmat.

Șase oameni din echipaj, printre care eram și eu, am sărit într-o barcă, izbutind să ne îndepărtăm de locul naufragiului.

Am vâslit aproape trei leghe: dar în urmă ne învinse oboseala. Istoviți ne lăsarăm în voia valurilor și, puțin după aceea, furăm răsturnați de vântul ce sufla dinspre nord.

Nu știu care a fost soarta tovarășilor mei din barcă, nici a celor care se agățaseră de stâncă, dar cred că vor fi pierit cu toții. Cât despre mine, am înotat la întâmplare, și fui împins spre țărm, de vânt și de curentul apelor. Mereu lăsam picioarele în jos, în nădejdea că voi atinge fundul. Sleit gata să mă dau învins, iată că piciorul meu atinge pământul. Tocmai slăbise și furtuna. Am mers așa cam o jumătate de leghe prin marea puțin adâncă, până am ajuns la mal.

Mai umblai apoi aproape un sfert de leghe, fără să găsesc urmă de casă sau de făptură omenească. Osteneala, căldura și mai ales dușca de rachiu pe care o trăsesem părăsind vasul, mă făcură să pic de somn. Mă trântii în iarbă, o iarbă moale, și am dormit un somn adânc, care ținut, pe cât cred, vreo nouă ore. Când m-am deșteptat, se făcuse ziua; încercai să mă ridic, dar în zadar. Mă culcasem pe spate și

m-am trezit cu picioarele și mâinile prinse de pământ, de o parte și de alta, și cu pletele capului tot așa.

Am simțit chiar mai multe legături, foarte subțiri, care îmi înlănțuiau trupul.

Nu mă puteam uita decât în sus; soarele începea să ardă cu putere și lumina lui prea mare îmi lua ochii.

Am auzit un zgomot neînțeles în jurul meu, dar în poziția în care mă aflam nu puteam să văd nimic altceva decât cerul.

Curând am simțit ceva mișcându-se pe piciorul meu stâng, înaintându-mi încet pe piept până aproape de bărbie.

Care nu-mi fu mirarea, când am zărit figura omenească a unei făpturi nu mai mare de-o șchioapă, ținând un arc și o săgeată în mâini. În același timp simt pe mine forfotind alți vreo patruzeci de omuleți de aceștia.

Am început atunci să strig groaznic și toate aceste mici animale fugiră speriate, iar câteva din ele, pe cât am aflat mai târziu, se răniră chiar, destul de grav, sărind jos de pe mine. Cu toate acestea, piticii se întoarseră curând, și unul dintre ei, care avu îndrăzneala să înainteze atât de aproape încât ajunse să-mi vadă fața, ridică mâinile și ochii în semn de admirație și strigă din toate puterile și foarte lămurit:

– *Hekinah degul!*

Ceilalți repetară de mai multe ori aceleași cuvinte, dar pe atunci încă nu-mi puteam da seama de înțelesul lor.

Orice om își poate ușor închipui îngrijorarea și tulburarea mea.

Făcând mai multe eforturi ca să-mi recapăt libertatea, avui norocul să rup funiile, adică ațele, sau să smulg țăruii care-mi țineau brațul drept prins de pământ și, ridicându-l puțin, putui vedea astfel felul legăturilor ce mă țineau legat și prizonier. Atunci, printr-o smucitură violentă, care-mi pricinui o durere strașnică, destinsei puțin corzile care-mi țineau părul, dinspre partea dreaptă, și astfel am reușit să

mă pot întoarce cu capul într-o parte, măcar de câteva de-
 Respect pentru oameni și cărți
 gete.

Atunci gângăniile acelea o luară la fugă scoțând țipete
 ascuțite. Când zbieretele lor încetară, am auzit pe unul
 dintre ei strigând:

– *Tolgo Phonac!*

Și în aceeași clipă simții mai mult de o sută de săgeți
 înțepându-mi mâna stângă, cu tot atâtea împunsături de ac.

Apoi descărcară și o salvă de săgeți în aer, întocmai cum
 aruncăm noi europenii cu bombele și multe căzură desigur
 pe corpul meu, deși nu le-am putut simți, iar altele pe obraz-
 zul meu, pe care căutam să-l acopăr cu mâna ce mi-o elibe-
 rasem.

Când ploaia de săgeți încetă, începui să oftez de ciudă și
 durere și încercai din nou să-mi recapăt libertatea, dar
 căpătai o grindină și mai deasă de săgeți decât întâia dată,
 iar câțiva căutară să mă împungă cu lănci în coastă.

Din fericire aveam o vestă din piele de bivol prin care
 armele lor nu putură pătrunde.

Am socotit deci mai cuminte lucru să stau liniștit și să
 aștept noaptea, când desprinzându-mi și brațul stâng, să
 ajung a-mi dobândi libertatea. Cât despre pământeni locu-
 lui, cu drept cuvânt mă credeam destul de tare să țin piept
 la nevoie celor mai puternice armate, pe care le-ar pune ei
 pe picior de război, ca să lupte împotriva-mi, dacă, bineîn-
 țeles, ar fi fost toți de aceeași statură cu cei văzuți de mine.

Dar soarta hotărî astfel.

Când mă văzură stând liniștit, ei încetară salvele de
 săgeți, dar după zarva de primprejur înțelesei că numărul
 norodului creștea. Cam la o depărtare de doi stânjeni, în
 dreptul urechii mele din stânga, auzii timp de mai bine de-o
 oră larma unor oameni care lucrează.

Întorcând puțin capul spre partea aceea, pe cât îmi
 îngăduiau legăturile, văzui o schelă înaltă de un picior și

jumătate, putând purta patru din oamenii aceia mici; prop-
tită de o schelă, o scară pentru suit, iar sus de tot, un om de
mare vază la dâșii îmi ținea un lung discurs, din care nu
înțelegeam o boabă.

Înainte de a începe, el strigase de trei ori:

– *Langro dehul san.*

Aceste cuvinte fură repetate și subliniate cu semne care
căutau să mi le explice.

După aceea, vreo cincizeci de oameni înaintară și tăiară
corzile care legau partea stângă a capului meu, dându-mi
putința de a-l întoarce la dreapta și de a observa înfățișarea
și atitudinea prichindelului, care trebuia să vorbească.

Mi se părea între două vârste și mai răsărit ca ceilalți,
care îl întovărășeau. Unul din ei, înalt cât arătătorul meu,
având aerul unui paj, îi ținea poala mantalei, iar ceilalți doi
stăteau de-a dreapta și de-a stânga stăpânului, susținându-l.

Îmi făcu impresia unui bun orator și am tras concluzia
că, judecând după regulile artei de a vorbi, cuvântarea lui
era când amenințătoare, când plină de făgăduințe, de com-
pătimire și de politețe.

I-am răspuns foarte scurt, în câteva cuvinte spuse cu un
ton de supunere și smerenie, și ridicând stânga și ochii mei
spre soare, ca pentru a-l lua drept martor. Dar, pentru că nu
mâncasem de nu mai știam când, cerințele naturii lucrau cu
atâta stăruință în mine, încât nu m-am putut opri să nu arăt
nerăbdarea mea, poate călcând peste regulile etichetei, bă-
gându-mi foarte des degetul în gură, pentru a arăta că-mi
trebuia hrană.

Hurgo, așa îl numeau ei pe amintitul fruntaș, după cum
am aflat mai târziu, mă pricepu îndată.

Coborându-se de pe schele, el porunci să se rezeme mai
multe scări de ambele laturi ale trupului meu; urcară ime-
diat mai mult de o sută de oameni, care porniră spre gura
mea, ducând panere pline cu carne. Observai că erau

cărnuri de felurite animale, dar n-am putut să le disting după gust. Erau ciozvărte și costițe, care semănau cu cele de miel, gătite gustos, dar mai mici ca o aripă de ciocârlie. Înghițeam câte două sau trei dintr-o dată, împreună cu vreo șase franzeluțe mici cât gloanțele. Ei îmi cărau de zor și bu-curoși, transport după transport de merinde, minunându-se neconținut de statura și de pofa mea de mâncare năpraznică.

Făcându-le semn că duc lipsă de băutură, ei traseră concluzia, judecând după chipul cum mâncam, că o câtime mică de băuturi nu-mi poate ajunge și, fiind un popor ager la minte și isteț, ridicară prin macarale, cu multă îndemănare, unul din cele mai mari butoaie din câte aveau, îl rostogoliră în palma mea și-l desfundară. L-am băut dintr-o sorbitură și cu mare plăcere. Era un fel de șampanie din cele mai delicioase. Mi se aduse un altul, pe care-l golii de asemenea și făcui semne că abia mi se deschisese pofa. Dar nu mai avură: le zvântasem, vai, toate proviziile.

După ce m-au văzut făcând așa minuni, începură să strige de bucurie și să-mi danseze pe piept, repetând mereu ca și întâiași dată:

– *Hekinah degul!*

Curând după aceea, auzii o izbucnire generală, în care se repetau mereu cuvintele:

– *Peplum selan.*

Mi-arătară prin semne că pot arunca la pământ cele două butoaie. Iar când le văzură în aer strigară ura cu toții.

Observai, în același timp, o parte din popor, tăbărând în stânga mea și slăbindu-mi legăturile, atât de mult, încât putui să mă întorc pe dreapta și chiar avui plăcerea să pot urina, lucru pe care-l săvârșii spre marea mirare a poporului care, ghicind ce aveam de gând să fac, feri cu groază de o parte și de alta, deschizând ca o stradă largă, spre a scăpa de potop.